

KESSELYÁK ALFÖLDIVEL, KERÉNYIVEL, KOVALIKKAL ÉS JURONICCSAL IS DOLGOZNA

Hidegfejű tervezés, alkotói szabadság

Kesselyák Gergely (balról) a Nabucco rendezése közben a címszereplő Marco Vratognával a szabadtéri színpadán

FOTÓ: HOLLÓSI ZSOLT

Az átgondolt, pontos, hidegfejű tervezésben és az alkotói szabadság biztosításában hisz Kesselyák Gergely karmester, aki lehetséges befutóként vesz részt a Szegedi Szabadtéri Játékok művészeti vezetői posztjára kiírt meghívásos pályázaton. A fiatal magyar dirigensgeneráció egyik legtehetségesebb tagja. Kesselyák Gergelyt arra kértük, foglalja össze pályázatának főbb pontjait.

– A magyarországi és általában a kelet-európai fesztiválok szemle jellegűek: összegyűjtnek különböző produkciókat valamilyen téma vagy művészeti megfontolás alapján, és ezeket tűzik műsorukra. Nyugat-Európa nagy és sikeres értékeremtő fesztiváljai, például Bayreuth, Bregenz, Salzburg ezzel szemben saját produkciókat hoznak létre. Arról híresek, hogy a helyszínen vagy a tematika miatt sajátos arculatot alakítanak ki. Bayreuthban például a Wagner-epikák aktuális színházszemlélete szerint játszanak operát. Bregenzben a tóra épített színpadon minden nyáron egyetlen produkciót mutatnak be, azt adják 36 előadásban. Az emberek mindig arra kíváncsiak: milyen csodát építettek fel abban az évben. Nálunk a Budapesti Tavaszi Fesztivál és a miskolci Bartók+ Operafesztivál is alig mutat be saját produkciót, inkább máshonnan hoz. Idén nyáron az árvízi évforduló miatt a Szegedi Szabadtéri Játékok is ezt a megoldást választotta. Úgy gondolom, a Dóm térinek önálló fesztiválnak kell lennie, amely persze nem zárkozik el az elől sem, hogy más produkciót is meghívjon, de elsődlegesen olyan színházi műhelyé kell válnia, amely különleges vonzerejével erős színházi arculatot alakít ki elsősorban a zenés színházi mű-

fajokban – hangsúlyozza Kesselyák Gergely, aki erre az alapvetésre építette fel pályázatát.

Népszerű színház picic csavarással

– Operát, operettet, musicalt, rockoperát és a tánc valamennyi válfajában magas színvonalú, nagyon látványos produkciókat képzelek el. Fontos, hogy mindegyikben legyen valami kuriózum, valami szokványostól eltérő, de a széles közönséget nem elriasztó csavarás. Egy négyezres nézőterű szabadtéri színpadon népszerű színházat kell csinálni, ez nem a vad kísérletezés terepe. Mindez úgy valósítható meg, ha a lehető legnagyobb alkotói szabadságot biztosítom a felkért művészek számára. Saját praxisomból tudom: egy produkcióban akkor lesz valami plusz, ha az alkotók nem feladatot teljesítenek, hanem azt hozzátájként létre, ami ki akar szakadni belőlük. Három-négy évre előre megkérdezném azokat a szellemi alkotótársakat, rendezőket, karmestereket, koreográfusokat, akiket sűrűbben gondolkodok meghívni, mondják el, melyek azok a darabok, amiket igazán nagy kedvvel valószínűleg csinálnának meg. Nekem is van persze személyre szabott javaslatom számukra. Ebből már össze lehet állítani az első két olyan évadtervet, amely

Alföldi Róberttel, Juronics Tamással, Román Sándorral és Szikora Jánossal. Kozma Péter zeneakadémiai tanulmányai után idén végez Austinban, a houstoni egyetem operarendezői szakán. Kovalik Balázs után ő lesz a második hazai művész, akinek szakirányú rendezői diplomája lesz, ráadásul karmester, énekes és fuvolista is egy személyben. Szeretném, ha lehetőséget adnánk neki a bizonyításra az Újszegedi Szabadtéri Színpadon. A város egyszer még büszke lehet rá, hogy itt kezdte pályafutását.

Bár a fő program a két szabadtéri színpadon zajlana, a játékok bő egy hónapnyi idejére egész Szegedet igazi fesztiválvárossá kellene fejleszteni kiegészítő programok sokaságával. Pályázatomban felvetem, hogy a fesztivál idején zajló megfelelő minőségű, de tőlünk anyagilag és szervezetileg is független kulturális rendezvényeket szerepeltetni kellene a programfüzetünkben. Kölsönösen hozhatnánk közönséget egymásnak. Ha a Dóm téri színpadon kevesebb, de nagyszabású produkciót hoznánk létre, és ezeket nagyobb előadás-számban szeretnénk játszani, akkor sokkal komolyabb, európai színvonalú marketingmunkára van szükség. Külföldre is jobban kell nyitnunk, a fesztivállal fel kell lendíteni a város idegenforgalmát. Ha idejön a közönség, akkor azokon a napokon is el kell látni szellemi táplálékkal, amikor nem a Dóm téren néznek valamilyen előadást.

NÉVJEGY

A Magyar Televízió 1995-ös nemzetközi karmesterversenyének egyik győzteseként ismerete meg az ország Kesselyák Gergelyt. A jelenleg harminchárom éves dirigens Lukács Ervin növendékévé vált a Zeneakadémián. A szimfonikus repertoár mellett a zenés színház is közel áll hozzá, nemcsak operát, operetteket, musicaleket is dirigált. Rendezőként is elismerést szerzett: a miskolci Rigoletto, Szerelmi bájítal és A kékszakkallú herceg vára után az elmúlt évadban a Don Giovannit állította színpadra az Operaházban, nyáron pedig a Nabuccót a Szegedi Szabadtéri Játékokon. Még a Miskolci Nemzeti Színház zeneigazgatójaként az egyik ötletgazdája és alapítója volt a Bartók+ Nemzetközi Operafesztiválnak. Jelenleg az Operaház karmestere, ahol Petrovics Emil főzeneigazgató asszisztenseként is dolgozik.

minden szempontból megfelel Szegednek. A pályázatomban nagy súlyt fektetek a produkciók menetrejére is. Magyarországon sok nagy tehetség azon csúszik el, hogy nem tartja be a határidőt. Azért nem képesek színészek, rendezők, karmesterek annyit nyújtani, amennyit egyébként tudnának, mert mindent tervezetlenül, kapkodva kell megcsinálniuk. Ha rám esne a választás, április 30-ig már 2006 nyarát is megtervezném.

Nagyágyúk és friss tehetségek

Szeretnék együtt dolgozni a Dóm téren Kerényi Miklós Gáborral, Kovalik Balázssal,

Tankönyvmúzeum a szegedi főiskolán

Többszörösen kötnek az emlékek, amikor az egykori Kosuth-laktanyába kell mennem. Valamikor annak a kapujában álltam őrséget, és a nyári lezserségben szinte rajkötélekben ebédelni érkező szabadságos főnökséget aprócska tizedességemben félreparancsoltam várakozni. A tűző napra. Most is mosolygok rajta. Azt mondja az első, hogy ő a laktanya parancsnoka. Nafene, én is avval állnék elő, ha mindenáron be akarnék menni, mondom neki, de ha dokument nyet, oda tessék állni! Öten-hatan összejöttek, képzelhetni vasvillaszemű átköződásaikat, mire fölébresztettem édesded szunnyadásából az őrsparancsnokot, hogy ömlesztve rendezze a konfliktust. Ugrált a sapka Bódi őrmester fejében, úgy ágaskodott minden hajszála, amikor eléjük vágatott, beadni a jelentést.

Az is eszembe jut, hogy a csikos nadrágú tábornok látogatásakor, imitált elméleti foglalkozáson, előre kijelölt hozzászólóként arról beszéltem, a teljes leszerelés után micsoda nagyszerű iskolák lehetnek a laktanyából. Álom, álom, édes álom, de tanárként csak ez járhatott a fejemben. Egy darabig hallgatott a tábornok, teljes kíséretével, aztán rám kiáltott: kinek az ügynöke ön, hallgató elvtárs!? Hadravágással fenyegettek. És lám-lám, iskola lett a laktanyából. Az akkori körletekben, amelyekben az Ébresztő föl! Vissza! is elhangzott naponta, és híres-hírhedt szívatások történtek, most civil hallgatók bogarászák a csöndes tudományokat, a falak pedig – Uram, bocsáss! – könyvekkel vannak kirakva.

Talán érezhetem, hogy én győztem.

Huszka Laci bácsitól azt hallottam, tankönyvmúzeum is van a főiskolai tanintézetben. Januárban tölti be kilencvenedik évét a mindig mosolygó tanár, és eddigi élete egyik legjelentősebb tetteként említi a létrehozását. A történelemtanítási módszertan is beletartozott tanári fődadataiba akkor még, amikor a tanítóképzőben dolgozott. Fölszorozták a képezdét fölsőfokúvá, és ahhoz szakdolgozatot is kellett írniuk a hallgatóknak. Miből írjanak, ha azt se tudják, milyen volt a régi iskola?

Az arany- és gyémántdiplomát osztották éppen, és utána fogadást adtak az idős tanítóknak, amikor megfordult a fejében a gondolat: ha netán megőrizték régi könyveiket, jó lenne, ha az intézetre hagynák. Csak annyit tudott ígérni, azt is a szakszervezet kontójára, hogy a postaköltséget megtérítik. Senki nem kért annyit se, mégis özönlöttek az adományok. Thantó József például kétszáz kötetet küldött. Meghallotta azt is, hogy az egyetemi könyvtárban annyi van, sarkokba lehányva, hogy be se leltározák őket. Ezernyelcszáz kötetet onnan is kapott. Szentestől pedig nyolc zsák folyóirat érkezett.

Látni akartam a hateraz leltározott tankönyvet, és a körülbelül kétezeröttszáz leltározatlan, és bár a legkedvesebb figyelemességben volt részem, ez a kivánságom bizonyult a legnehezebben teljesíthetőnek. Szemináriumi termet bélelek ki a könyvszekrények, és ott óra van szinte megszakítás nélkül. Kivártuk a kicsöngetést, tíz perc állt rendelkezésemre. Mit keres ilyenkor a magamfajta? Azt a könyvet, amelyből én is tanultam hajdanán.

Katalógusból kellett volna kinézmem, de ahhoz tudnom kéne a pontos címét. Angol, latin, számolás, nevelés, logika, lélektan, bányavillamosságtan, hidépítés, távbeszélő-ismeret, minden van, és kezembe akad az Államrendőrség tankönyve is, 1946-ból. Megnéztem, miből lett az ÁVO.

Bukdácsló gyerekkorom megint eszembe jutott. Négyéves lehettem, amikor betértem az iskolába. Nővérem és két bátyám már oda járt – szépemlékű összevont tagozatú volt a miénk –, hamar pártfogásba vettek, és valaki – biztosan nem a mi családunkból való – elkotyogta, hogy már tudok olvasni. A másodikok előtt a hat évre szolgáló vastag könyv, éppen egy szép mesénél nyitva. Olvass! – mondta az igazgató úr. Szótagolással, folyékonyan olvastam: Róka a kútbán. Szép holdvilágos éjszaka volt, róka koma elindult eledelt keresni. Gyanút fogott az igazgató, rátenyerelt a mesére, de csöppet nem zavart. Ja, te ezt kívülről tudod? Tudom hát! Átfordította a hatodikoséhoz. Ott meg nagyapáról, az unokájáról meg a számáról szólt a mese. Olvastam azt is, ugyanolyan folyékonyan.

Ezt a könyvet szerettem volna kézbe venni. Kárpótlást adott azonban a véletlen. Szülőfalum Pápa mellett van, és itt van a polcon pápai kiadásban Sarudy Ottó, Gergely Ferenc és Kaposi Károly tollából: Vezérkönyv a fogalmazásnak népiszkolában való tanításához. Belemarkolva nyitom ki, mit ad Isten, ott van a Róka a kútbán. Magamban olvastam: Szép holdvilágos éjszaka volt... Kívülről tudom most is. A negyvenes évek első felében is szolgálatban volt még a tanítási recept, pedig 1925-ben írták. És a mostaniak? Reform hátán reform, mintha visszafelé mennének mégis.

Említettem, hogy az egyetemi könyvtárból is kapott annak idején Laci bácsi ezernyelcszáz kötetet. Most a fordítottja fenyeget, az új és nagy épületbe az összes tanszék majdnem minden könyvét be akarják közzétesíteni. A tankönyvmúzeumot is. Mint annak idején a tanyai iskolákat. Talán minden tanszék tiltakozik ellene. Szabadgáljon a tanár, ha akár egyetlen mondatot akar megnézni abban a könyvben, amit most csak a polcra kell levennie?

Meglátjuk, ki lesz az erősebb.

Egy mondat még: dr. Huszka László miniszteri dicsőretet kapott.

HORVÁTH DEZSŐ

Új sebességrekord

A NASA X-43A kísérleti repülőgépe kedden újra besüvített a rekordok könyvébe, demonstrálva, hogy egy légbeszívásos hajtómű képes a hangsebesség közel tízszeresének elérésére. A torló-sugár-hajtóműves kísérleti gép forradalmi erőforrása az előzetes adatok szerint sikeresen működött 9,8 Machon, vagyis óránkénti 11 ezer 200 kilométeres sebességben, miközben több mint 36 ezer méteres magasságon repült.

LEJEGYZTE: HOLLÓSI ZSOLT